

SLOVENE

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . „ 2.20
za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V spravi prejemanj mesečno . . . 1.80
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

Inserati:
Enostolpna pettirvsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po 30 v
za dva in večkrat . . . „ 25 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostolpna pettirvsta po 60 v
Izhaja vsak dan izvenredno delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herz. št. 7568. — Upraviškega telefona št. 188.

Socialna demokracija in mir.

Nemška socialna demokracija se je s početka svetovne vojske pridružila nacionalnim strankam in glasovala je za vojne kredite, katere je v mirnih časih načelno pobijala. Ta prevrat v mišljenju je bil povod mnogim kontroverzam; ampak končni rezultat je bil le, da je ostala večina nemških socialistov zvesta novemu stališču in da je sledila vojnemu geslu nemškega cesarja, ki je rekel, da »ne pozna nobenih strank več, ampak samo Nemce.«

Tekom vojne se je pa marsikaj izpremenilo. Najprej je nastal razdor v soc. demokratični stranki sami, od katere se je odcepil znaten del, da dela svojo lastno politiko in zastopa svojo lastno strujo. Med temi separatisti niso ravno najslabše glave. A tudi nasproti drugim strankam je zavzela soc. demokracija počasi nasprotno stališče, predvsem nasproti onim strankam, ki bi rade, kakor se je izrazil nedavno neki nemški list, razširile »Srednjo Evropo« tja do Rumenega morja. Socialni demokrati niso hoteli nič vedeti o aneksijah in o velikanskih odškodninah, ampak zahtevali so mnogo manj. Svoje zahteve so formulirali določno v zvezi s svojimi avstrijskimi in ogrskimi sodruži v svoji znani resoluciji, v kateri pozivljajo evropske socialiste, »naj pritisnejo na svoje vlade, da se odpovedo vsaki aneksijski politiki.«

Temu pozivu so se odzvali doslej samo trije činitelji, eden precej malo važen, dva pa resnejša. Najprej se je oglašil tisti znani nemški odbor, ki brez vsakega mandata (in brez trezne razsodnosti) gradi gradove v oblake in zahteva od nemške vlade izjave, katerih ta pri najboljši volji ne more dati. Ta vsenemški odbor ni povedal nič novega, ampak ponovil je samo svoje stare terjatve in zahteve po popolnem uničenju nasprotnikov, po velikih aneksijah in odškodninah. Zato omenjamo te zahteve le kot kronisti in kot značilen kuriozum.

Bolj važne so izjave nemške in avstrijske vlade, ki so izšle skoro istočasno. Te izjave sicer niso oficijelne, ampak dosti manj tudi ne, ker sta jih prinesli oficijozni glasili obeh vlad: »Norddeutsche Allg. Zeitung« in naš »Fremdenblatt«.

Karakterističen znak avstrijske izjave je, da se odpoveduje vsaki aneksiji na škodo Rusije, t. j. aneksiji ruskopolskih pokrajin. Ta stavek je važen. Odkriva nam namreč popolnoma jasno glavno tendenco naše vnane politike.

Primeri naše vladne izjave s socialnodemokratično resolucijo nam kaže, da se

naša vlada ni vdala socialističnim težnjam. Grof Czernin zavzema v tej točki samostojno stališče. Tem manj se je vdala nemška vlada; tako malo, da se »Berl. Tageblatt« prav resno huduje nad onim človekom, ki take »nejasnosti« piše za vlado (izrazi v »B. T.« so še dokaj hujši). Nemška vlada ne govori ne o aneksijah, ne o odškodninah, sploh o ničemur, kar zahteva soc. dem. resolucija. Bržkone si misli: Počakajmo; če se bo treba odpovedovati, se bomo še vedno lahko, če se bo pa dalo kaj dobiti, bi bili pa neumni, če ne bi vzeli.

Iz povedanega je razviden razloček med izjavo naše in nemške vlade, ki ga povdarja tudi časopisje v raju. In ta razloček ni brez pomena. Grof Czernin se kaže ruskemu narodu bolj konciljanten kot nemški kancler.

Socialističen poziv torej, »naj pritisnejo vsak na svojo vlado«, ni imel uspeha ne pri nas, ne v Nemčiji, še manj pa v ostali Evropi. Naše mnenje je, da so socialisti prezrli važno činjenico. »Pritiska« lahko tisti, ki ima za to potrebno moč! Te pa socialna demokracija nima nikjer; če bi jo imela, bi bila izvedla že pred vojsko marsikatero reformo v smislu svojega programa. Najmanj moči imajo socialisti v najbolj delavski deželi, na Angleškem. Tam so delavci sicer izborni organizirani, pa vendar je ravno Anglija najbolj zoper mir. Zato nam ni prav razumljivo, zakaj celo ljudje, ki si inace domneva, da kaj vedo in znajo, mislijo, da bo n. pr. Snowden čudeže delal, čeprav velja v angleškem parlamentu za čudaka! In na Francoskem ni dosti boljše: tam sede socialisti celo v ministrstvu, in ravno francoski socialisti so vneti za vojsko!

Zato mislimo, da tudi konferenca socialne demokracije v Stockholmu ne bo prišla do posebnega rezultata. Skoraj gotovo bo tako, kakor se bere v izjavi nemške vlade: »Ali mislijo nemški socialni demokrati, da bodo s svojimi formulami premagali ideje naših sovražnikov na zapadu? Doživeli bodo razočaranja! V Rusiji najprej. Vsekako je opravičena skeptika glede uspeha socialnodemokratične akcije.

× × ×

»Pijeva korespondenca piše«:

Nemška in avstrijska socialna demokracija se smatra še bolj za nositeljico miru odkar je padel carizem kot pa poprej. Gotovo bi bilo napačno, če bi smatrali to ulogo kot naravnost brezobzirno in zavrženo; še večja in usodepolnejša zmeta bi bila, če bi resno mislili, da nam bo prišla mir, ki bi odgovarjal državnim in ljud-

skim koristim osrednjih sil. Ako deluje socialna demokracija na skorajšnji sklep miru osrednje Evrope, ako more delati na ta način proti ošabnosti naših sovražnikov v zahodni in vzhodni Evropi, da celo proti celemu svetu, ki zanikuje obstoj monarhije, tedaj izvršuje naša socialna demokracija delo, ki je v korist državi in ljudstvu. Nasprotno pa je, ako hočejo biti socialdemokratične organizacije srednje Evrope edina ljudskopravna oblast, kateri naj predlagajo vlade srednje Evrope kakor tudi drugih držav svoje račune. V tem slučaju ne bi imelo dovolj graje in nezaupanja domoljubno prebivalstvo, da obsodi to početje. Narodi in vojske srednje Evrope se niso borili zato do zmage, da si pustijo predpisovati od revolucionarne internacionale, katere vodstvo itak ne leži v srednji Evropi, ampak kje v Švici ali v Petrogradu, kaj naj se smatra za vojni cilj kaj pa ne. Naj se že vrši o Binkošti konferenca na ta ali oni način, na noben način pa ne sme dobiti socialna demokracija srednje Evrope mandata govoriti v imenu teh zmagonosnih držav in pri tem zavreči z velikanskimi žrtvami pridobljene uspehe pred sovražnimi strankami inozemstva. Ako iščejo socialnodemokratični listi Avstro-Ogrske in Nemčije krivdo bolj pri vladah in meščanskih strankah srednje Evrope, da ni prišlo do miru kakor pa pri sovražnikih, željnih osvojitve, potem je to postopanje bolj kot pa dvomno. Francoski socialni demokrati je izjavljajo sedaj ravnotako jasno kakor pa v začetku vojske, da hočejo vzdržati z drugimi strankami svoje domovine, dokler ne preneha nemško gospodstvo v Alzaciji in Loreni, dokler se ne združi ta dežela s Francijo. Pri tem pa nastopajo celo kot nasprotniki vsake osvojevalne vojske; izjavljajo le, da hočejo s tem razdreti osvojitve Alzacije in Lorene od strani nemške države. S takimi »nasprotniki aneksij« se pač ne more sporazumeti tudi Nemcem sovražni Francoz. Ravnotako izjavljajo francoski sodruži, da so nasprotniki vsake vojne odškodnine — kar jim prav radi verjamemo — kajti po končani sedanjih vojski ne bo je plačala zmagonosna Nemčija ampak premagana Francija in Anglija. Istočasno pa izjavljajo, da se naj izplača prebivalstvu Belgije in Francije od strani Nemčije neka odškodnina, kar pa ne spada pod pojem vojna odškodnina. Podobno stališče zavzemajo ruski sodruži. Zmerni del teh je proti razširjenju ozemlja Rusije po končani vojski. Zahtevajo pa, naj postavi socialna demokracija pri bodočem sklepanju miru kot temeljni ljudski zakon »samoodločbo« vseh narodov, kar naj bi imelo kot končno posledico ustanovitev republik v

celi Evropi. Časopisje v nemški državi opozarja na to, da se je v sovražnih državah tamošnja demokracija, da so se celo meščanske stranke izrazile, da se naj sklene bodoči mir le s srednjeevropskimi republikami. In kaj takega naj se imenuje mirova politika. Socialna demokracija je izgubila takoj v začetku vojske svojo skupnost in sicer vsled krivde Nemčiji in monarhiji sovražnega mišljenja socialistov zahodne in vzhodne Evrope, ki so bili še bolj prepojeni sovražstva nasproti vladarjem srednje Evrope kakor pa nasproti carizmu; od koga in kako da so bili nahujskani, to bode mogli šele natančno dognati bodoči zgodovinarji. In pri tem treba iti do dna. Hočejo li potom povzdige novoustvarjene socialnodemokratične internacionale ponovno vreti na tehtnico politično moč v središče nam sovražnih držav, čeprav so osrednje sile na le na vseh bojiščih na suhem zmagovite, ampak obvladujejo njihovi podmorski čolni tudi svetovno morje ter je gospodarski položaj Anglije veliko bolj negotov kot pa Nemčije in Avstrije; to bi bil vrhunec politične nezmislivosti in politične neumnosti. Zgodovinarji so nam pokazali, da so se v letu 1801. za časa razprav glavnega odseka državne deputacije vlade srednje Evrope pred francoskim direktorijem nevedno ponašale. Takrat je pa imela Francija najmanj predprave se sklicevati na vojaško zmago. Do tega pa nimajo pravice pobite sile Nemce sovražne koalicije. Hoče li internacionalna socialna demokracija nastopiti nasproti osrednjim silam kot nov revolucionaren direktorij?

Pameten sklep krščanskosocialnega delavstva na Dunaju dne 1. maja.

Strankino zastopstvo krščanskosocialnega delavstva v Avstriji, državna zveza krščanskih delavskih društev v Avstriji in centralna komisija krščanskih strokovnih društev v Avstriji so izdali povodov 1. maja naslednji oklic:

Krščanskemu delavstvu v Avstriji! Socialnodemokratična strokovna komisija in socialnodemokratično strankino zastopstvo sta 7. aprila spričo sedanjih izrednih razmer izdala somišljenikom napotek, naj se za 1. maj odpovedo počitku — upoštevajoč izredne razmere in izjemne postave, ki so posledica vojne in ki bi mogle povzročiti vrsto zapletljivih in težkih, katerim se hočemo ravno sedaj ogniti.

Sedaj pa z istih mest nenadoma pozivajo k praznovanju, češ: naj se s tem pokaže neprelopljiva solidarnost z delav-

LISTEK.

Naši pomorski letalci.

»Kriegskorrespondenz« poroča: Že dolgo sem želel, da bi se seznanil z našimi izbornimi, vsikdar smelim in bojaželnimi pomorskimi letalci. Ta želja se mi je imela izpolniti, ko sem se mudil ob morju. Predstavljen sem bil poveljniku naših pomorskih letalcev g. linijskemu ladijskemu poročniku M., pravemu športniku, ki z vsako kretnjo razodeva gibčnost in energijo.

Ljubezniv, kakor vsi naši pomorski častniki, me je nekaj dni kasneje obvestil, da se bo vršila večja akcija proti Gradežu, kjer so velike lope italijanskih bojnih letalcev in kjer neprestano nohajajo in odhajajo italijanske vojne ladje. Vzlet ob tej uri. Točno sem ondi, toda letalci so še točnejši. Vsi veliki rdeče-belo-rdeči ptiči so že pripravljeni, motorji brne, da se aparati tresejo, kakor bi bili že nepotrpežljivi. Piloti in opazovalci natančno pregledujejo aparate. Nocoj bo vroč večer, vsaka nemarnost bi mogla imeti najtežje posledice. Vse se vrši z največjim mirom, nobenega razburjenega tekanja sem in tje, a kljub temu oziroma ravno zato je vse točno ob sekundi pripravljeno. Zadnja minuta poteka in že stoji na poševiski planoti prvi ptič, da se na malem vozičku popelje v vodo.

»Št. 10 naprej!« Hitro steko mornarji, ki vlečejo voz na dolgih motvozih, nazaj, drugi zavirajo vsako prehitro kretinjo. Pilot in opazovalec, ki sta zavita v debelo volno in usnje ter opremljena s plavalnim telovnikom, mahata v slovo.

Letalo plava na vodi, pilot da polno paro in že preje bučeči motor zarjove z nadzemske silo. Nas gledalce ošine vihar, morje se gubanči kakor pod močnim vetrom, nekaterim mornarjem odlete čepce. V brzi vožnji vrši aparat po razburkani vodi, ki jo veter propelerja tolče v prah.

Danes dviganje ne gre tako hitro kakor navadno. Letala so vzela s seboj najtežje bombe, bombe, ki učinkujejo kakor 30.5 cm granata. Polagoma se dviga iz vode čolnov rlec, smuki na levi in desni že plavati v zraku, le tu in tam se še katera v lahnm zibanju čolna dotakne vode, nato se prikaže iz vode tudi rep in ptič se v poletu brzo dviga višje i višje proti večernemu nebu.

V prestankih po dve in dve minuti sledi aparat aparatu, vedno ista slika, vse gre dobesedno kakor na vrvi.

Tudi zadnje letalo plava v zraku. Sedaj poteče dolgo časa. Vse se ozira tje proti Gradežu. Večer je tih, jasen in mesečen. Potem se tam, kjer leži Gradež, naenkrat zasveti ogenj. Bliska se in iskrj kakor na božičnem drevescu — šrapneli. Sedaj so naši letalci nad Gradežem. Celu uro in še dalje se tako iskrj v zraku; boj mora biti vroč. Italijani so postavili množico obramb-

nih baterij, po 6 do 8 šrapnelov se istočasno zablika. Ali bodo prišli vsi letalci nepoškodovani iz tega ognja?

Noč postaja temnejša; tu se naenkrat zaiskri leteča zvezda. Spoznavalno znamenje prvega vračajočega se letala. Vedno globlje se spušča ptič, potem sedi na vodi; na motvozih spuste v vodo mali voz in potegnejo aparat na kopno. Pilot in opazovalec se javita poveljniku. Vse je šlo gladko in bombe so dobro zadevale. Poveljnik zadovoljno pokima.

Vedno zopet se zaiskri v zraku, letalec za letalcem se vrača, vsi popolnoma nepoškodovani. Vsi so tu, razen enega. Čakajo še eno uro, nato hite ven na morje torpedovke, da preiščejo progo, kjer je moralo letalo ponesrečiti. Malone brezupno početje. Morje je veliko, plavalec nasprotno tako strašno majhen. Zgodaj jutraj pridejo torpedovke domov, iskanje je bilo zaman. Sedaj gredo iskat tovariša letalci. Z vso vnemo krožijo in iščejo, zaman. Morje ne vrača svojih žrtev. Nikdar ne bo zvedela živa duša, kaj se je zgodilo z vrliimi letalci, kako obupno so se borili z valovi, dokler ni mrzla voda izčrpala njihovih sil. Usoda pomorskih letalcev.

Kmalu nato, dne 17. aprila, se je dvignilo v zrak drugo c. in kr. pomorsko značno brodovje, da bi podnevi poizvedovalo nad Benetkami. Na povratku so Italijani naša letala ljuto zasledovali in eno letalo je bilo zadeto v shrambo za bencin. V drsalnem poletu se je moral pilot spustiti na

morje. Njegov zasledovalec se je obrnil in izgubil. Viharno morje je premetavalo letalca sem in tja in željno sta se ozirala po rešitvi. Torpedovk pa kar ni hotelo biti. Namesto tega pa je prišel velik italijanski letalec, da spravi plen na varno. Kakor se je kasneje izkazalo, je bil to poveljnik italijanske letalske postaje. Letalca, ki nista imela nobenega orožja, nista mogla spričo naperjene sovražne strojne puške drugega storiti, nego se udati v usodo. Vzeli so ju na italijansko letalo, ki se je pa medtem na valovečem morju pokvarilo. Sedaj so bili štirje v enakem položaju, kakor preje dva. Tedaj je prišlo še eno italijansko letalo, in sprejelo četvere ponesrečence. Brezme je bilo pa pretežko, da bi se moglo letalo na vihnem morju zopet dvigniti. Poveljnik je torej po vodi zaplul proti Benetkam. Nenadoma se prikažeta dva stebra dima, en rušilec in ena torpedovka prihrumita. »Ecco un nostro«, meni italijanski poveljnik, naša letalca sta se pa natihoma režala, kjti takoj sta spoznala, da sta bili to c. in kr. ladji. Italijani so jima hiteli nasproti in delali zelo dolge obraze, ko so prepozno opazili rdeče-belo-rdeči prapor.

Vso družbo so vzeli na krov naših ladij in ker je od daleč hitel na mesto velik italijanski rušilec, so naši razdrli letala, vzeli strojne puške in se s polno paro spuстили proti domu, na veliko jezo Italijanov.

stvom celega sveta in pripravljenost proletarijata za mir.

Krščansko delavstvo v Avstriji je prosto vsake in vojno hujkajoče misli. Preveča ga vroča želja po miru in najresnejša volja za mir. V tem mišljenju pa žal ni solidarnosti med delavstvom na svetu. V trenutku, ko naj avstrijski delavci zapuste delavnice za majske demonstracije, stoje naši bratje na zapadni fronti v najstrašnejši boju in toča izstrelkov, ki jih je v neumornem delu izgotovilo delavstvo naših sovražnikov pod vodstvom socialno-demokratskega municijskega ministra Thomasa, prinaša smrt in pogubo v njihove vrste.

Dokler traja to stanje, tako dolgo velja tudi za delavce v avstrijskih deželah le ena solidarnost, in sicer tista, ki nas z borečimi se in težko trpečimi brati lastnega naroda veže na življenje in smrt. V tem usodnem času torej strankarske demonstracije niso umestne in tudi ne morejo veljati za pot k skorajšnjemu častnemu miru.

Krščanski delavci torej dne 1. maja iz lastne odločitve ne bodo nikjer izostali od dela.

V provinci niso imeli povsod tako jasnih pogledov.

Stockholmski kongres.

Stockholm, 1. maja. (K. u.) »Sozialdemokraten« poroča: Camille Huysmans je včeraj na potu v Stockholm k nameravani mirovni konferenci došel v Gothenburg. Iz Rotterdama na Švedsko se je peljal na nekem nizozemskem premogovnem parniku kot natak. Zastopniku lista »Sozialdemokraten« je Huysmans izjavil, da je stališče mednarodne pisarne, da se vojska konča brez aneksij in da se sklene tak mir, ki ne bo samo te vojske, marveč vojske sploh odpravil.

Stockholm, 2. maja. Mednarodna socialistična predkonferenca, ki se je tu pred nekaj dnevi sešla, je po včerajšnjem prihodu Huysmana polnoštevilna. Huysman je nekemu časnikarju izjavil: Internacionala med vojsko ni nikdar prenehala. Socialistična pisarna je bila ves čas v zvezi z vsemi strankami. Glede na udeležbe francoskih in angleških socialistov na stockholmski konferenci je Huysman izjavil, da je težišče sedaj v Petrogradu. Ne morem si predstavljati, da bi se angleški in francoski socialisti mogli braniti priti. Trdno sem prepričan, da če ta prvi korak v Stockholmu ne bo privedel do miru, bo na vsak način povzročil neposredni drugi korak, ki bo pripeljal k miru. Huysman bo potoval v Petrograd.

Monakovo, 2. maja. »Münchener Neueste Nachrichten« poročajo iz Haaga: Kaor vse kaže, se na socialističnem posvetu v Stockholmu ne bo dosegel uspeh ali pa najbrže sploh ne bo zboroval. Gotovo je, da se ruski socialisti posveta ne bodo udeležili. V takih okoliščinah sodijo avstrijski in nemški socialni demokrati, da bi čisto nič ne koristilo, če se udeležijo posveta. Najbrže tudi angleška vlada svojim socialnim demokratom ne bo dovolila, da bi se smeli udeležiti posveta.

Razcepljeni francoski socialni demokrati.

Curij, 2. maja. Pariški listi poročajo: Manjšina francoskih socialistov noče podpisati pisma, s katerim oficijelni socialisti izjavljajo, da bi se udeležili posveta socialistov. Najbrže se bodo posveta udeležili.

Poljska socialna demokracija na stockholmskem posvetu.

Lvov, 2. maja. Poljske socialne demokrate bosta zastopala na posvetu v Stockholmu poslanca Daszynski in dr. Diamand.

1. maj.

Dunaj, 2. maja. (K. u.) Včeraj popoldne se je vršilo 22 socialdemokratskih shodov z dnevnim redom: 1. maj in svetovni mir. Shodi so se izvršili popolnoma mirno. Soglasno so sprejeli od strankinega vodstva priporočeno resolucijo.

Lublin, 2. maja. (K. u.) Majske slavnosti so se vršile popolnoma mirno. Udeležilo se jih okoli 4000 oseb.

Stockholm, 2. maja. Majska slavnost se je tudi tu vršila mirno. Okoli 50.000 oseb je mirno korakalo po ulicah s zastavami, ki so imele napise: »Mir, kruh, svoboda!« Videti je bilo tudi veliko belgijsko zastavo. Branting in Lindhagen sta imela pomembna govora.

Stockholm, 2. maja. Praznovanje 1. maja v Petrogradu je poteklo mirno, čeprav se ga je udeležilo milijon ljudi. Vlada je 1. maj proglasila za narodni praznik. Vse delo je bilo ustavljeno, pravtako cestni promet, vse trgovine, celo gostilne so bile zaprte. Moške, žene in otroci so peli maršljazo in ruske delavske pesmi.

Spominjajte se goriških beguncev!

Papež in ljubezen do bližnjega.

Rim, 2. maja. (Kor. ur.) Pri sprejemu romarjev iz Piemonta, ki so prišli o priliki proglasitve častitljivega Cottolengo blaženim v Rim, je imel papež na romarje nagovor, v katerem je med drugim dejal: Častitljivi Cottolengo je skušal nekoč lajšati bolečine, a sedanje človeštvo pa se že tri leta trudi, kako bi napravilo veliko nesrečo še večjo. Danes je umestno, da pokazemo svetu tega, ki more v tem razdejantju, v tej žalosti ljudi zopet spomniti na ljubezen do bližnjega. Medtem ko drugi ubijajo, pohabljaajo, povečujejo število vdov in sirot, naj vzplamti v častitljivem Cottolengu zopet večna Jezusova podoba. Da bi novo proglašeni blaženi utisnil v srce ljudem iz današnjih dni, da so najbolj vzvišena ona dela, ki lajšajo bolečino zemlje in da so najlepše one besede, ki govore o odpuščanju, usmiljenju in miru.

Iz nemškega državnega zbora.

Berlin, 2. maja. (K. u.) Državni zbor je pričel danes zopet stvarno delovati. Predsednik Kaempf se je v svojem otovoritvenem govoru pečal za vojno napovedjo Amerike. Rekel je med drugim: Wilson je predstavil nemški narod, češ, da je orodje, ki nima svobodne volje, katerega naj bi bila pognala v vojsko skupina čestihlepnih. Ničesar pa ni povedal o obkolilnih spletkah, ki so jih desetletja spletali proti nam. (Pritrjevanje.) Ničesar ni povedal o tem, da nas nameravajo uničiti, dasi so to zelo krepko povedali naši sovražniki, katerim se je bil pridružil Wilson. Nemški narod se je dvignil 4. avg. 1914 kakor en mož. (Pritrjevanje.) Borimo se še danes, da branimo svojo svobodo, neodvisnost in življenje.

»Nismo sperti z nemškim narodom«, tako je rekel Wilson, »nasprotno simpatujemo in prijatelji smo nemškega naroda. (Veselo in medkljico.) S čustvi njegovih simpatij se pa le zelo malo ujema, kakor postopa. (Res je!) Če je s tem izporočilom nameraval Wilson sejati razpor v Nemčiji, ni ničesar opravil. Kot predsednik nemškega državnega zbora, ki je bil izvoljen po najprostejši volilni pravici, mislim, da sem kot zastopnik nemškega naroda dolžan izjaviti, da se izjalovljajo tudi stremjenja na zdravi sodbi nemškega naroda in da bo Wilson grizel granit, če bo nadaljeval te svoje napore. (Viharno pritrdjevanje.)

Z najdražjo srčno krvjo našega naroda smo ustanovili nemško cesarstvo. Z najdražjo srčno krvjo se vojskujemo za cesarja in državo. (Viharno pritrdjevanje.) Tudi zapovedujoča predsednikova beseda ne bo raztopila ničesar, kar so priborili naši dedi in kar smo na bojiščih izbojevali. (Pritrdjevanje.)

Najvišji uradnik nemške države je izjavil, da se Nemčija ne vmešava v notranje zadeve naše sosedne države Rusije, a prepovemo si tudi od vsake tuje države, bodisi katerekoli, da bi se vmešavala v naše notranje razmere. (Živahno pritrdjevanje.) Če ne varajo vsa znamenja, se bližamo času, ko se bo sedanja silovita vojska odločila.

Vidimo, kako naše hlabre čete, ki se ne boje smrti, kljubujejo divjim navalom naših sovražnikov, ki so svojem številu v premoči, naši podmorski čolni in njih junaške posadke, ki zaničujejo smrt, bodo pokazali Angliji, kako zna Nemčija maščevati podlo izstradalno vojsko, ki jo je nasproti nam proglašala Anglija. (Pritrdjevanje.) S sijajnim uspehom šestega dnevega posojila smo iznova preizkusili in dokazali svojo finančno silo. (Pritrdjevanje.) Ne glede na vse težave kljubujemo pomanjkanju, ki nam ga nalaga naš obrambni boj.

Mi, ki smo doma, neomajljivo zaupamo in verujemo v zvezdo nemške domovine (živahno pritrdjevanje), v mir, ki nam bo zajamčil varnost domovine in na srečen napredek zdaj in za vse čase. (Živahno pritrdjevanje.)

Zbornica je nato nadaljevala drugi posvet o manjših postavkah proračuna.

Listi iz Nemčije ne smejo v Avstrijo.

Praški listi poročajo, da je prepovedala nemška vlada izvoz časopisov v inozemstvo, in sicer tudi v zvezi z inozemstvom. Ta prepoved je bila javljena obmejnimi postajam brez vsake utemeljitve.

V Ljubljano ni že več dni časopisov iz Nemčije, razen »Frankfurter Zeitung«, ki je prišla z dne 1. majnika še danes v naše uredništvo.

Odredbe proti angleškim in francoskim agitatorjem v Srbiji.

C. in kr. vojna gubernija za Srbijo je priobčila v »Beogradskih Novinah« od dne 24. aprila to-le odredbo:

Angleži in francози nameravajo, da bi spuntali srbski narod in da bi ga zavedli k upornim dejanjem proti njegovim seda-

njim oblastim. Zgodovina zadnjega puntarskega poizkusa — kakor je žalostna za oni mali del srbskega naroda, ki se je dal zavesti k gotovemu samoubijalstvu — kaže dovolj jasno že v naprej usodo vseh podobnih podjetij brezvestnih agentov Angležev, ki se brezvestno brigajo za svobodo, pravilneje rečeno: za pogubo malih narodov. Srbska kri, brezkoristno prelita, naj bo vnovič edina vrednost, s katero bi se članice centrale spomnijo »Kmetoval-francoskem prirejanju, ki je samo dokaz njihove onemoglosti. Angleški podpihovalec hoče vnovič s svojim denarjem snubiti cene samoubijalce, ki naj bi namesto njega vršili brezupno delo. Zvičajni Britanec vidi, da mu ne bo možno vojevati »do zadnjega ruskega vojaka«, kakor je to nameraval, pak naj bi sedaj zadnji Srb, ki je še pri življenju krvavel zanj, za njegov žep in za njegovo korist. Med vsemi žrtvami sil sporazuma ni noben narod tako strahovito in tako brezuspešno prelival svojo kri, kakor je srbski in noben narod ni tako sramotno prevarjen od svojih zapeljivcev, kakor je srbski. In vendar ti brezvestni sebični britanski zapeljivci ne poznajo meje. Tudi tisti srbski ljudje, ki niso kot vojaki v častni borbi prelili svoje krvi na oltarju angleško-francoske požrešnosti, naj bi sedaj kot puntarji in razbojniki krvaveli za svoje onemogle voditelje!

Vojna glavna gubernija si domneva, da srbski narod, poučen po žalostnih izkustvih te vojne, ne podleže ponovnim poizkusom zavajanja od strani tujih agentov in tujih najemnikov, teh izdajalcev njegove krvi.

V svesti si svoje moči, opominja vojna glavna gubernija srbski narod, katerega mirni člani so tu v vsakem času nahajali svobodo, ki je v soglasju z vojnimi zakoni, in pa možnost za svoj obstanek, zaščito proti krivici, naj tudi nadalje v svojem lastnem interesu ostaja na potu lojalnega vedenja in brezpogojnega miru, na katerem se je dosedaj nahajala pretežna večina domorodcev zasedene oblasti, in da se ne bo puščal zavajati v nikako nesmotrenost. Vsak poizkus nepoučenih sanjačev za punt proti sedanji državni oblasti se v začetku neusmiljeno zaduši.

Glavna vojna gubernija v Srbiji daje na znanje vsakomur, da se bo proti vsakomur, ki bi angleškemu, francoskemu ali kateremukoli tujemu agentu kakršnimkoli načinom pomagal, dajal zavetja, ali bi vedoma opustil prijavo takega agenta, ali ki bi na katerikoli način podpiral njegove načrte — postopalo po zakonu o vojni sili radi soudeleževanja na uporu. Na drugi strani pa se vsakomur, ki takega angleškega, francoskega itd. agitatorja živega izroči c. in kr. oblastim, izplača nagrada 2000 K; tistemu, ki izroči mrtvega, nagrada 1000 K; tistemu pa, ki bo sodeloval na zalotanju takega agenta z izročitvijo ali kakim drugim načinom, nagrada 500 K.

Knez Lvov in Miljukov v Dalmaciji.

Iz Spljeta se poroča:

Sedanji ruski ministrski predsednik knez Lvov in ruski zunanji minister Miljukov sta oba sposobna hrvatskega jezika in sta prepotovala naše južne dežele. Posebno Miljukov je prepotoval v svrhu študij, ko je bil še profesor v Sofiji, Hrvatsko, Slavonijo, Bosno in Hercegovino. V ta namen se je mudil l. 1904. približno mesec dni v Dalmaciji, od koder je odpotoval v Črnozero. Tudi knez Lvov, ki je velik ljubitelj starin, je bil večkrat v Dalmaciji. Posebni cilj njegovega potovanja je bil Spljet in Solun. V Vranjici, mali vasi na poti Spljet-Solin, ki se vsled svoje lege imenuje »male Benetke« je kupil Venerino glavo, ki je bila uzidana v neko kmečko hišo, da jo pokloni muzeju v Moskvi. Znan arheolog profesor Bulić, ko je to izvedel, mu je sporočil, da nima sicer prav nič proti temu, vendar pa da si želi vsaka država ohraniti starine sama sebi; nato je poklonil knez Lvov kupljeno lepo Venerino glavo hrvatskemu muzeju v Spljetu.

Presojevalnica za cene.

Izšla je nova cesarska naredba z dne 24. marca 1917, drž. zak. št. 131, ki se tiče preskrbe prebivalstva s potrebščinami, ki služijo posredno ali neposredno za življenjske potrebščine ljudi in domačih živali. Ta naredba, ki ima predvsem namen preprečiti navijanje cen, je veliko strogejša, kakor lani izdana, ki seveda sedaj ne velja več.

Po § 26. te nove naredbe je ustanoviti pri vsakem sodnem dvoru prve instance »presojevalnico za cene«, ki obstoji iz predsednika, iz enega ali več predsednikovih namestnikov ter iz dvanajstih udov. Tri ude vsake take presojevalnice ima pravico predlagati glavna kmetijska korporacija, torej na Kranjskem kmetijska družba.

Presojevalnica za cene ima te-le naloge: Sodiščem podajati na njih zahtevo svoje mnenje glede cen za razne potrebščine in istotako drugim državnim oblastim: ona more za svoje delovno okrožje

določiti primerne cene, po katerih se je ravnati, tozadevno podpirati tudi osrednjo komisijo za presojanje cen na Dunaju, ter pomagati oblastim pri nadziranju obrata s potrebščinami in pri zasledovanju navijalcev cen.

Na Kranjskem je predsedništvo in so udje treh presojevalcev že imenovani ter so naslednji:

I. Za območje c. kr. deželnega sodišča v Ljubljani:

Predsednik: c. kr. dvorni svetnik v p. Julij Polec v Ljubljani; njega namestnika Kamil Pammer, ravnatelj kranjske stavbne družbe, dr. Lovro Požar, c. kr. vladni svetnik in gimn. ravn. v p. Udje: Iv. Knez, predsednik trgovske in obrtniške zbornice; Josip Perdan, trgovec; Feliks Urbanec, trgovec; Gustav Pirc, gen. rav. c. kr. kmet. družbe; Viljem Rohman, ravnatelj kranjske kmet. šole; Josip Schauta, kn. gozdni svetnik; Anton Kristan, ravn. konzumnega društva za Ljubljano in okolico; Ivan Kocmur, voditelj I. ljublj. delav. konzumnega društva; Ferdinand Juranec, šolski voditelj v Postojni; Viktor Schiffer, trgovec; Melhior Čobal, vodja konzumnega društva v Zagorju, in Frančišek Šolar, ravnatelj žrebljarske zadruge v Kropi.

II. Za območje c. kr. okrožnega sodišča v Novem mestu:

Predsednik: c. kr. nadsvetnik deželnega sodišča v p. Ivan Škrli; predsednika namestnika: Anton pl. Pöll, c. in kr. polkovnik; Anton Bergmann, lekarnar. Udje: Julij Kobe, trgovec; Urban Horvat, trgovec; Adolf Pauser, trgovec; Anton Oblak, župnik v Št. Lovrencu; Josip Zirc, župan v Kandiji; Boh. Skalicky, c. kr. vinarski nadzornik v Novem mestu; Rudolf Schädinger, knežji gozdni svetnik v Kočevju; Frančišek Zupančič, načelnik krajevnega delavskega odbora v Kočevju; Karel Tavčar, davčni nadoskrbnik v p. v Krškem; Karel Humek, meščanski učitelj v Krškem; Ivan Koklič, trgovec, in Davorin Vukšinič, oskrbnik komende nemškega viteškega reda v Metliki.

Gospodarske beležke.

+ Zadržna centrala v Ljubljani je imela pretekli ponedeljek, t. j. 30. aprila t. l., svoj prvi občni zbor. Udeležba je bila nepričakovano velika. Kar je dalo skupščini poseben znak, je bilo to, da so bili zastopani skoro vsi stari delavci na zadržnem polju, oni, ki so svoj čas orali ledino v našem zadržništvu. Tačasni predsednik J. Traven pozdravi vse došle zborovalce. Lepo njih število na občnem zboru priča zanimanje za novo organizacijo. Nato pozdravi zastopnika deželnega odbora g. dr. Lampeta in zastopnika c. kr. kmetijske družbe kranjske ces. svetnika in nadravnatelja g. Pirca. Spomni na sestanek kranjskih zadržnikov dne 16. januarja t. l. in na tozadevne sklepe tega sestanka. Kot sad sestanka je nova Zadržna centrala. Že v načelstveni seji dne 3. aprila t. l. je bilo sprejetih v centralo 60 zadrž. Danes pa šteje centrala 137 članic. Mnogo zadrž še ni sklepalo o prestopu, zato je pričakovati, da se število naših članic v kratkem še znatno pomnoži. Povdariti treba, da so doslej pristopile že skoro vse starejše in močnejše kranjske denarne zadrže. Nova centrala želi složno sodelovati s kmetijsko družbo kranjsko kot strokovno kmečko organizacijo. Končno izrazi željo, naj bi se okrog Zadržne centrale, katere temelj tvorijo najmočnejše kranjske denarne zadrže, zbrale še vse ostale kranjske zadrže, da bomo imeli potem v naših zadržnih vrstah močno organizacijo naših gospodarskih sil. Namen centrale ni razdirati, ampak zediniti in združiti, kar se združiti. — Dr. Lampe pozdravi skupščino v imenu deželnega odbora in zagotavlja, da bo deželni odbor kot doslej podpiral rade volje kmetijsko zadržništvo, ker se zaveda, kolikvega pomena je za naše narodno gospodarstvo. Pozdravi skupščino tudi v imenu c. kr. kmetijske družbe kranjske in izraza željo, da bi obe organizaciji delovali skupno za povzdigo kmečkega stanu. — Nadravnatelj g. Pirc omenja v pozdravu, da so se zborovalci zbrali na prvi skupščini in oni zgodovinski dvorani, kjer so prvič zborovali svobodni kranjski stanovi. Vesel je te današnje skupščine, ker pričakuje, da se bosta strokovna organizacija našega kmečkega stanu in gospodarska odslej med seboj podpirali in da bosta složno delali za njegov gospodarski propeh. — V načelstvo so bili nato izvoljeni gg.: Ivan Lavrenčič, dekan in kanonik v Kamniku, predsednik; Franc Jaklič, dež. in drž. poslanec, v Dobropoljah; Ant. Bellec, župan v Št. Vidu nad Ljubljano; Peter Hauptman, župnik na Dobrovi; Anton Oblak, župnik v Št. Lovrencu; Alojzij Šarec, župnik v Šmartnem pri Kranju; Ivan Traven, duhovnik v Ljubljani. V nadzorstvo pa so bili izbrani gg.: Janko Bajec, nadučitelj v Št. Vidu nad Ljubljano; Anton Cerar, župan v Moravčah; Rajko Marenčič, trgovec v Kranju; Peter Natlačen, kaplan v Metliki; Janez Piber, župnik in de-

žalni poslanec v Gorjah; dr. Vlad. Pegan, odvetnik in dež. odbornik v Ljubljani; Jos. Šiška, kanonik v Ljubljani; Fr. Vovko, župnik v št. Petru pri Novem mestu. — Pri slučajnostih sta se sprejeli resoluciji, naj se članice centrale kpmnijo »Kmetovalca« kot svojega glasila in pa da naj načelstvo resno vzame v pretes vprašanje, kako ustanoviti v okviru centrale tudi bla- govni oddelek.

Nemiri v Petrogradu.

General Kačalinski umorjen. — Bombni napadi na častnike.

Petrograjska brzojavna agencija poroča: Izvršni odbor delavskega in vojskega sveta je nabil oklic, ki pravi: Včeraj se je zgodilo več obžalovanja vrednih dogodkov. Neki mlad neznan človek je usmrtil generala Kačalinskega. Na skupino političnih manifestantov so streljali v Vasilijevem Ostrovu; tudi bombe so tam metali. Nekaj ljudi, ki so rekli, da so člani izvršilnega odbora, so prijeli posestnika Lodzjenskega, drugi neznanci so trgali častnikom epalete. Le blazniki ali pa »svražniki« narodne svobode morejo tako omadeževati rusko revolucijo. Izvršni odbor obsoja najstrožje take nastope in pozove vse meščane, naj take nastope preprečijo.

Protí Angležem v Petrogradu.

Stockholm, 2. maja. (K. u.) »Aften-posten« izve iz Petrograda: Tukajšnji francoski in angleški krogi zasledujejo razvoj dogodkov v novi Rusiji z rastočim vzne-mirjenjem. Posebno narašča nevolja proti Angležem, vsled česar pričakujejo neprijetnih dogodkov. Za skrajni slučaj je pripravljen posebni vlak za angleško poslaništvo. Angleško poslaništvo v Petrogradu straži 800 angleških vojakov in mornarjev in nad 1000 ruskih vojakov, ki imajo tudi težko artiljerijo.

Kaj zahteva Angleška od Rusije?

Stockholm, 2. maja. (Kor. u.) Zastopnik »Lya Doglich Allehande« izve iz najboljšega vira, da je angleški poslanik v Petrogradu v ruskem zunanem minist-rstvu zahteval, da se v inozemstvu živeči Rusi ne smejo več vračati domov. Prav-taok je rekel ruski poslanik, da ruski konzulat v domovini ne bodo več dobili do-voljenja za odpotovanje.

Nemiri v ruski provinci.

Berlin, 2. maja. »Tägliche Rundschau« javlja iz Stockholma: Zadnji ruski listi objavljajo vznemirljiva poročila o dogodkih v provinci in o vedno večji anarhiji. Mi-nuli teden so izbruhnili nemiri v guberni-jah Minsk, Kijev, Besarabija, Tavrija, Har-kov, v guberniji donskih kozakov, v Sara-tovu, Samari, Orenburgu, Jenisejsku, Niž-nem Novgorodu, Tveru in v Livoniji. O nemirih se je poročalo tudi iz Turkestana, s Kavkaza in iz Buhare.

Ameriko skrbi Rusija.

Haag, 2. maja. »Morning Post« poroča iz Washingtona: Tu jih zelo skrbi Rusija. Nek član vlade je rekel, naj se sporazum nič ne boji, če ostane Rusija trdna.

Dezertacije v ruski armadi.

Stockholm, 2. maja. (K. u.) »Novoe Vremja« zelo toži, ker na ruski fronti vo-jaki kar trumoma ubegajo k sovražniku. List pravi, da to povzročajo nemške sple-tke.

Nov spor med ruskimi socialisti.

Kolin, 2. maja. »Corriere della Sera« poroča iz Petrograda: Zastopniki več ru-skih polkov odločno protestirajo proti od-pošiljavi oddelkov na bojno črto. Keren-ski je dobil veliko dopisov, ki zahtevajo, naj nastopi proti Leninu. Socialisti so se zopet močno spri. Zmešnjava je velika.

Tajen dogovor Anglije, Francije in Italije.

»Corriere della sera« poroča iz Rima: Zdej ni več skrivnost, da so se na savoj-skem sestanku posvetovali o dozdaj še ne rešenih važnih političnih vprašanjih, zdaj se jim je posrečilo, da so se sporazumeli. Šlo je zato, da se uredi nasprotstva glede na koristi v Orientu in na vzhodnem Sre-dozemskem morju. Upajo, da se bo glede na vojskovanje dosegel popoln sporazum med zavezniki, kar pomeni pač najvažnejši predpogoj bodočemu »ropskemu miru«. Po-ročilo milanskega lista odkriva zastor o načrtih, ki so jih glede na Turčijo in Grško skovali. »Corriere« poroča, da zahteva Anglija Mezopotamijo in pristanišče Aleksandrette; Italija vilajet Smirna, Kre-to (I) in Adano, Francija Sirijo, a sporazu-umeti se dozdaj niso mogli. Senzačno je, ker zahteva Italija Kreto, ki pripada pač glede na prebivalstvo in lego Grški. Umev-no je zdaj, zakaj se ni Italija zavzemala, da bi se bila Grška pridružila sporazumu. Anglija in Francija sta zdaj izročili Grško, da jo kaznujeta, ker ni storila, kar sta za-htevali od nje. Iz Aleksandrette vodi iz Londona čez Sredozemsko morje v Bagdad in Perzijski zaliv najkrajša pot. Dalje je

na savojsem sestanku Anglija zahteva po-moči zaveznikov za vojsko v Palestini, ki jo je do zdaj Anglija sama vodila.

Zahlebe Španske.

Rotterdam, 2. aprila. »Daily Tel.« po-roča: Maura, voditelj španskih konse-rvativcev je izjavil, da je prišel trenutek, ki je ugoden zvezi Španske z Anglijo in Fran-cijo pod pogojem, če ji ti dve državi od-stopita Tanger in Gibraltar.

Vojska z Ameriko.

Hladnost Amerike nasproti vojski.

London, 2. maja. (K. u.) »Times« jav-ljajo iz Washingtona: Velikanski sprejem, ki so ga priredili angleškemu in francoske-mu odposlanstvu, nas ne sme varati, da Amerika še zdaj najbrž ne misli, da se na-haja v vojnem stanju. Američani splošno sodijo o vojski popolnoma akademično. Ve-utjejo, da bo zmagal sporazum, a hladni so glede na dogodke in pravijo, da je Ame-rika dolžna le pospešiti zmago s finančno in z moralno podporo. Američani niti ne mislijo, da se nahaja Amerika skupno z zavezniki v veliki nevarnosti. Poročevalec »Timesa« priporoča, naj Anglija v vojnih poročilih kolikor mogoče natančno opisuje težave, s katerimi se mora boriti, da se bo Amerika zganila. Posebno naj poroča ad-miraliteti obširno o podmorski vojski.

Postopanje z nemškimi državljani v Zdu-ženih državah.

Frankfurt, 2. maja. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Newyorka: Napoveda-ni zakonski načrt o občejanju s sovraž-niki bo sestavljen po liberalnih načelih. Ameriške podružnice nemških družb bodo nadaljevale posle. Čisto nemške korpore-cije bodo razpustili; premoženje bodo nad-zorovali uradniki.

Napetost med Nemčijo in Brazilijo.

Rio de Janeiro, 1. maja. (Kor. ur.) Ha-vas: Radi napetosti med Brazilijo in Nem-čijo bo sklepal o položaju bodoči kongres. Predsednik naroča brazilskim oblastem, naj ostanejo nevtralne, dokler se ne bo za-povedalo kaj drugega.

Na morju.

Letala potopila pred Temzo sotražni parnik.

Berlin, 2. maja. Veliki glavni stan: Več mornariških letal je napadlo 1. majnika dopoldne pred Temzo sovražne trgovske ladje. Potopila so parnik, ki je obsegal približno 3000 ton. Eno letalo se ni vrnilo. Sodi se, da smo je izgubili.

Načelnik admiralnega štaba mornarice. Posledice podmorske vojske na Angleškem.

Berlin, 2. aprila. »Vossische Ztg.« ob-javlja pismo iz Londona, ki izvaja: Anglija vsled podmorske vojske zelo trpi. Podmor-ska vojska postaja vedno nevarnejša. Zelo jih skrbi, ker se angleška trgovska morna-rica vedno manjša. Ni pričakovati, da bi Američani pravočasno zamašili vizele v tr-govinski mornarici, če bi tudi z nadame-riško naglico gradili ladje. Nujno je potre-ben mir glede na podmorsko vojsko in z ozirom na nevarnosti, ki jih lahko povzro-či Anglija in Francija.

Bern, 2. maja. »Berner Tagblatt« piše: Vse kaže, da bo prisilil podmorski čoln Anglijo na mir. Podmorski čoln je zlomil nadvlado velikanskih mornaric.

Nezadovoljnost z vodstvom angleške mor-narice.

London, 2. maja. (Kor. ur.) Reuter: »Times« poročajo, da bo Carson radi zad-njih napadov nanj kmalu zapustil admi-raliteto. Napadi nanj pa tičejo tudi morna-rico, med Carsonom in admiraliteto si pa mnenju ne nasprotujejo. »Times« prista-vljajo, da vlada najbrže v sedanjih obliki ne bo več objavljala izgub ladij, da je sedanj način spodnja zbornica splošno grajala. »Daily Mail« namerava upravo mornarice izpremeniti.

Podmorska vojska v francoski zbornici.

Bern, 2. maja. (Kor. ur.) Poslanec Cis-sier je v francoski zbornici ugovarjal po-ročilo o delovanju podmorskih čolnov, po katerem bi bilo do konca 1916 potopljenih 3,500.000 ton; od tega 2,168.000 ton l. 1916 in 1,228.000 ton l. 1915. Računati se mora s potopom 6 milijonov ton; pri tem je tre-ba upoštevati, da se je z ugodnim vremenom delovanje podmorskih čolnov poveča-lo. Resnosti podmorske vojske se ne da več tajiti.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 2. maja. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Južno Yperna se je deloma močnejše streljalo. Na predpolju pri Arrasu so se dopoldne izjavili napadi Angležev. Za-hodno Lutterberga besni topovski boji.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Potem ko so Francozi poizvedovali, so besno streljali. Naskok smo odbili. S polno močjo so zopet streljali na celi bojni črti. Naše napadalne čete so privlele se-verno Aisne ujetnike in strojne puške.

Ko smo čistili francosko gnezdo se-vernozahodno Sillerta, smo zadali sovraž-niku težke izgube; ujeli smo 50 mož. V bo-ju moža z možem smo odbili nov sunek Francozov. V champagnskih bojih 30. aprila smo ujeli nad 400 mož. Francozom, ki so bili določeni, naj napadejo, so zapo-vedali, naj iztrgajo za vsako ceno višinsko postojanko južno Neuroya in Moronvillier-sa. Tega smotra francosko vodstvo ni ni-kjer doseglo.

Armada maršala Alberta Württemborskega.

Položaj se ni izpremenil. V zračnem boju je izgubil sovražnik večeraj 14 letal. Poročnik Wolf je sestrelil svoje 28 in 29. poročnik Schläffer svoje 24. in 25. letalo. Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 2. maja. Veliki glavni stan: Na zahodnih bojiščih so na obeh stran-eh močno streljali.

Poročilo Wolfjevega urada.

Berlin, 2. maja. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Pri Arrasu smo na nekterih točkah napredovali. Zgodaj jutraj se je južno od Scarpe do Beullecourta vnovič pričel močnejši artiljerijski ogenj. Sledila sta dva srdita angleška napadalna poskusa v stari napadalni postojanki vzhodno od Lonchy, ki sta se že v našem ognju z ve-likimi izgubami zrušila.

Pri Reimsu je bilo bojevanje v zname-nju najgloblje sovražnega izmučenja in zlomljene napadalne sile. Tudi v Cham-pagni se Francozi po svojem težkem pora-zu dne 30. aprila pri višinah severno od Prosnesa niso mogli odločiti za nove na-pade.

Razočarani Francozi.

Geni, 2. maja. Hervé piše: Javno mne-nje je pobito in močno razočarano. Ofen-ziva v Champagni ni dosegla niti najmanj-šega uspeha. Vojaki so utrujeni, prebivalci v zaledju presojajo zelo črnogledno položaj. Govori se, da so bile izgube velike. Vojaki pošiljajo listom grozilna pisma. Tudi »Fi-garo« ne prikriva svoje nevolje. Piše: Vsa-kemu se že vojska gnusi. Letina kaže sla-bo. Bojimo se nevarnosti glede na našo prehrano.

Bodoče ofenzive.

London, 1. maja. Na častitko generala Haiga je odgovoril general Aleksejev: Ru-ska armada bo z vso silo pomagala zavez-nikom in podvzela takoj ofenzivo, ko jo bo dovolilo vreme.

Sovražna sila na zahodu.

Bern, 2. maja. »Bund« poroča: Zadnjih bojev na zahodni fronti so se udeležile 3 do 4 angleške armade pod vodstvom maršalov Haiga in Robertsona in 2 do 3 fran-coski armadni skupini pod vodstvom vr-hovnega poveljnika Nivelle.

Sovražne izgube.

Berlin, 2. maja. Potrjuje se, da so bile izgube sovražnika 28. in 29. aprila izredno težke. Samo na ozkem odseku med Oppy in Roex mora po štetju mrtvih, ki pokriva-jo bojišče, izguba Angležev na mrtvih in ranjenih prekašati število 20.000.

Angleži napovedujejo, da bodo zažgali nemška polja.

Bern, 2. maja. Lord Calthorne pripo-roča v »Morning Post«, naj uničijo nemška žitna polja z zažgalnimi krogli, ki naj jih mečejo iz letal nekoliko prej, ko bodo pričeli žeti.

Z ostalih bojišč.

Italijansko bojišče.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 2. maja. Uradno: Položaj se ni izpremenil. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

1. maja. Dne 30. aprila je postalo de-lovanje artiljerije, ki je bilo na celi fronti različno, v dolini reke Vipave in na sever-nem robu Krasa posebno silovito in se je ponoči še nadaljevalo. Obojestranska po-izvedovanja so dala povod malim patrulj-skim praskam. Ugrabili so nekaj ujetnikov, med njimi enega častnika. Poroča se o napadu pomorskih letal ob doljni Soči, ki je povzročil nekaj škode.

Pred italijansko ofenzivo?

Milan, 2. maja. »Popolo d'Italia« po-roča iz Rima: Italija je od svojih zavezni-kov dobila znatne množine vojnega mate-rijala, da prične proti Avstriji veliko ofen-zivo. List napoveduje, da se bo italijanska pomladanska ofenziva v kratkem pričela. Poleg ministrskih razgovorov na Savei-

skem so se tudi med generalnimi štabi za-veznikov sklenili direktni dogovori.

Italija izdala za vojsko 18 milijard.

Bern, Iz Lugana: Prvo četrtletje je iz-dala Italija za vojsko 380 milijonov lir, v sedmem pa 1182 milijonov lir. Do 28. fe-bruarja 1917 je izdala okroglo 18 milijard, do konca l. 1917. bo pa izdala gotovo 30 milijard.

Rim, 2. maja. Vojno ministrstvo mora izplačati za prvo četrtletje 1917. leta 3600, za mornariško ministrstvo pa 117 milijonov lir.

Rusko bojišče.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 2. maja. Uradno: Severno ceste Oitoc smo popolnoma odbili napad ruskih oddelkov. Sicer dru-god mestoma živahno streljanje s topovi. Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 2. maja. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega. Rusi so v več odsekih živahnejše stre-ljali; tudi naši so za to bolj kot zadnje ča-ce streljali.

Bojna črta generalnega pol-kovnika nadvojvoda Jožefa.

V mejnem gorovju Moldave je napad-lo po močnem streljanju več ruskih bata-ljonov našo višinsko postojanko severno doline Oitoc. Z velikimi izgubami za nje smo jih odbili.

Bojna skupina maršala plem.

Mackensena. Nobenih posebnih dogodkov. Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Jugovzhodno bojišče.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 2. maja. Uradno: Naša morska letala so napadla 30. aprila pristanišča pri Valoni z dobrim uspe-hom; kljub močnemu odporu so se vrnila polnoštevilo. Načelnik admiralnega štaba mornarice,

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 2. maja. Veliki glavni stan: V ovinku Črne in na zahodnem bregu Vardarja so se živahnejše bojevali. Skupi-na naših letal je z vidno dobrim uspehom napadla z bombami municijski tabor pri Črni.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Priprave za mir.

»Rječ« poroča, da bodo ruski mirovni cilji priobčeni skupaj s pogoji ostalih za-veznikov, ki hočejo počakati izida seda-njih bojev. Pogoji bodo priobčeni skoro go-tovo koncem maja.

Z ruske meje poročajo v Stockholm: Zastopnik angleške socialne demokracije Sanders je izjavil, da angleška socialna de-mokracija pristaja na mirovni obliki ruske-ga delavstva in da tudi opusti aneksije, vendar zahteva od centralnih vlasti od-škodnino in jamstvo za mir v Evropi. Fran-coski delegatje so izjavili da se s tem strin-jajo, vendar odstopa Alzacije in Lotrin-gije ne bi označili kot aneksije. Brez od-stopa te francoske zemlje mir ni mogoč.

Stockholm, 2. maja. »Dagens Nyheter« opozarja, da so na zadnjem posvetu mini-strov skandinavskih držav v Kristianiji sklenili, kaj naj se stori, da se bo pospešil svetovni mir. Listi vprašujejo, če ni zdaj tisti ugoden trenutek miru, ker so se v Stockholmu zopet zbrali ministri skandi-navskih držav.

Basel, 2. maja. »Morningpost« poro-ča: Lloyd George bo neposredno potem, ko se bo zbrala spodnja zbornica, govoril o mirovnih možnostih z ozirom na položaj v deželi.

Književnost.

Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino. Pod uredništvom Antona Kaspret, dr. Frana Kidrič in dr. Rajka Na-chtigall izide v prihodnjih dneh prva šte-vilka novega časopisa, ki bo izhajal pod imenom: »Časopis za slovenski jezik, knji-ževnost in zgodovino«.

Publikacije »Tiskovne zadruge«. Tis-kovna zadruga, ki izdaja »Ljubljanski Zvon« naznanja, da bo pričela pod uredništvom dr. Pavla Grošlja izdajati poljuden prirodozloveni list. Istotako bo pričela iz-dajati Jurčičeve, Levčeve in Erjavčeve zbrane spise kakor tudi prevode iz slovan-skih literatur.

Dnevne novice.

+ Cesar je imenoval brodogovnega po-veljnika admirala Njegovana za mor-nariškega poveljnika in za načelnika voi-nnega ministrstva, mornariški oddelek.

+ Cesar je dne 2. t. m. ob 8. uri zvečer odpotoval z Dunaja. V njegovem spremstvu so načelnik generalnega štaba baron Arz, generalna pobočnika princ Lobkovic in vitez Marterer, krilna pobočnika grof Ledehowski in Schonta.

+ Mariborska »Straža« — svojim ožjim somišljenikom. V svoji zadnji številki mariborska »Straža« izrečno soglašala z našim zadnjim člankom o političnem položaju v Avstriji in zlasti izraža svoje posebno veselje nad našim poudarkom, da je v teh razmerah neobhodno potrebna notranja in zunanja edinstvo jugoslovanskih poslancev. Posebno se ji menda dopada stavek: »Gorje onim, ki bi v tem veleresnem času osebne spletke stavljali nad življenjski interes naroda in države.« Mariborska »Straža« potem nadaljuje:

»Ta gorje pa naj bi se zaklical posebno glasno . . . onim ljudem, ki so razbili vseslovensko združeno organizacijo iz ozir, ki niso niti združeni, niti idealni, ampak zelo, zelo osebni. Tukaj je rana, ki se mora z neusmiljeno roko izčistiti, kajti v gospodarskem oziru zasledovati koristne namene . . . bo težko držalo. Sicer pa se pripravljajo o tem na drugem mestu velika odkritja.«

Širši krogi so lahko jako radovedni na velika odkritja glede — ožjih somišljenikov mariborske »Straže«.

+ Odlikovanja v šolski službi. Cesar je podelil: naslov cesarskega svetnika okrajnemu nadzorniku, ravnatelju Ivanu Tuma v Postojni, zlat zaslužni križec s krono okrajnemu šolskemu nadzorniku prof. Francetu Gaberšek v Ljubljani in rudniškemu učitelju Francetu Sivec v Gorici.

— Odlikovanja sodnih uradnikov. Vojni križec za civilne zasluge 2. vrste so dobili: sodni svetnik v Trstu Ivan Dougan; okrajni sodnik in sodni predstojnik v Kamniku dr. Franc Goršič; okrajni sodnik in sodni predstojnik v Cerknici Jurij Gregor; prvi državni pravdnik v Gorici Andrej Jeglič; dež. sodni svetnik v Celju dr. Josip Kotnik; okrajni sodnik in sodni predstojnik v Radovljici Hugo Lušin; predsednik trg. in morskega sodišča v Trstu dr. svetnik dr. Anton Perišič; višji dež. sodni svetnik dr. Anton Povšič; okrajni sodnik v Celju dr. Ivan Premšak; dež. sodni nadsvetnik v Ljubljani Henrik Sturm; okr. sodnik in sodni predstojnik na Vrškem Jos. Zdošek. — Vojni križec za civ. zasl. 3. vrste so dobili: pisarniški oficijal pri okr. sodišču v Vipavi Alojzij Černigoj; kancelist Ivan Hribovšek; sodnik v Postojni Peter Keršič; pisarniški višji predstojnik pri okr. sodišču v Celju Jakob Mesarec; pisarniški nadoficijal pri dež. sodišču v Ljubljani Albert Pogačnik; avskultant pri viš. dež. sodišču v Trstu Anton Slavič; pis. oficijal pri okrajnem sodišču v Mariboru Alojz Stanek; sodnik v Krškem dr. Leon Triller. — Vojni križec za civilne zasluge 4. vrste so dobili: ujetniški nadpaznik pri dežel. sodišču v Trstu Gregor Bizjak; uradni sluga pri okrajnem sodišču v Celju Alojzij Hribar; pis. oficijal dež. sodišča v Ljubljani Franc Kustrin; ujetniški paznik okrajnega sodišča v Gorici Franc Orel; pis. nadoficijal pri okrajnem sodišču v Celju Henrik Toplak; ujetniški paznik pri okrajnem sodišču v Celju Franc Toplak; pis. nadoficijal pri okrajnem sodišču v Mariboru Martin Trojner; ujetniški paznik kaznišnice v Mariboru Anton Vremšak.

— Čudna agitacija za »Jugoslovanskega Sokola« v Ameriki. Med nasprotniki Avstrije v Ameriki se šopiri tudi Karel Lenče v Collinwoodu Cleveland Ohio. V izdajalskem »Glasu Naroda« priobčuje agitacijski dopis za ameriškega »Jugoslovanskega Sokola« in se pri tem svojem poslu poslužuje psovki proti Avstriji. Ameriški Slovenci pa niso za tako družbo v kateri veje duh, katerega širi Karel Lenče v »Glasu Naroda«. Zakaj neki črti ta človek svojo staro domovino? Iz same poštenosti gotovo ne. Na limanice, ki jih postavljajo ameriškim Slovencem taki »možje« se tudi v Ameriki naš zdravi narod ne vsede! Organizacija, ki je namešana s srdom proti avstrijski misli, tudi med Slovenci v Ameriki ne bo vzcvetela. Srca našega ljudstva v Ameriki so obrnjena proti domovini, po njej hrepene, ne pa po ciljih, ki bi jih obračali proč od nje!

+ Prvi predsednik upravnega sodišča je postal bivši minister Ervin bar. Schwarzenau.

— Vojna poroka. Dne 30. aprila 1917 vršila se je v Kozjem vojna poroka med gdč. Miro Mayer, odvet. uradnico v Kozjem, in g. Vladimirjem Pirkovič, juristom, sedaj praporščakom v ruskem ujetništvu v Sibiriji. Novoporočenca sta Ljubljancina. Odsotnega ženina je zastopal Anton Koder, not. kandidat v Kozjem; priči sta bili gg. Viljem Peltzer, uradnik akc. družbe za lesno industrijo na Dunaju, sedaj oskrbnik žage v Kozjem ter Ivan Steiner, orožniški stražmojster v Kozjem. Iz posebne prijaznosti je opravil poroko vlč. g. Marko Tomašič, dekan v Kozjem, v župni cerkvi na Pilštanju.

— Smrtna nesreča na železnici. Na postaji Rakek je pred nekaj dnevi pone-

srečil črnovojnik Aleksander Steiner iz Virovitice. Dobil je take poškodbe, da je na potu v bolnišnico umrl.

— Umrl je v Gradcu infanterist Jožef Planinšek, star 38 let.

Gorelo je v Hrušici na Gorenjskem pri gostilničarju Rabiču in so bile vsled vetra ogrožene tudi druge hiše. Revident Lagner je moral zapustiti svoje stanovanje. Užgali so otroci.

Sibirski Mongoli zahtevajo avtonomijo.

Bern, 2. maja. Lyonski listi poročajo iz Petrograda: Sibirsko prebivalstvo mongolskega pokolenja je sklenilo, da bo na kongresu v Irkutsku zahtevalo od vlade narodno avtonomijo.

Ljubljanske novice.

Ij 40letnico svojega zvestega in požrtvovalnega delovanja v državni službi praznuje danes občesposlovanje mestni svetovalec c. kr. davčni nadupravitelj gosp. Maks Lilleg. V tej dolgi dobi truda-polnega dela je g. jubilar svoj prosti čas vedno z izredno vnemo in nesebičnostjo posvetil uradniški organizaciji, za katere uspeh dela še vedno z uprav mladeniško živahnostjo. Zadnji čas se je posebno pri akciji za cenejše meso zelo trudil in tozadevno uradniško akcijo vzorno uredil. Danes lahko zre s ponosom nazaj na dolgo dobo svojega delovanja: najlepše zadoščanje mu je vedno bilo — delo. Na mnoga še leta!

Ij Dnevna zavetišča za revno šolsko mladino so v teh resnih vojskih časih ena najhumanitarnejših in najpotrebnejših naprav v Ljubljani. Zasnovana prvotno samo za počitniško dobo l. 1916., so se začetkom šolskega leta 1916/17 s podporami c. kr. deželne vlade, deželnega odbora in mestne občine v veliko večjem obsegu oživotvorila tudi za dobo šolskega leta. Poseben upravni odbor oskrbuje zdaj štiri taka zavetišča: eno v vojaški baraki na Bleiweisovi cesti, eno v Šiški (v Favajevi hiši), eno v Rokodolskem domu in eno v Florijanski ulici v bivšem otroškem varovališču (nemško). V teh štirih hišah je dan za dnevno preskrbovanih natančno 470 otrok. Leti so ves čol prosti čas pod nadzorstvom stalno nastavljenih, učiteljsko izprašanih učnih moči in dobivajo dobro in tečno hrano zjutraj in opoldne ter še kruha dopoldne in popoldne. Poleg tega vzdržuje odbor v Mostah šolsko kuhinjo, kjer kosi vsak dan čez 40 najrevnejših otrok. Lahko rečemo, da so najpotrebnejši šolski otroci ljubljanskega mesta vsi preskrbljeni v Dnevni zavetiščih. — Odbor ima eno veliko željo: da bi se ta zavetišča mogla obdržati tudi po vojski. V neizmerno korist bodo zapuščeni in revni mladini. Zato se je s potrebnim oklicem obrnil do p. t. občinstva s prošnjo za prispevke za nekaj sklad, ki bi bil podlaga poznejšemu delu. V ta sklad se je dosedaj nabralo okrog 15.000 k r o n. Odbor bo še naprej trkal pri blagih dobrotnikih. Potem pa bo prosil vse faktorje, ki so pomagali zavetišče otvoriti za čas vojske, stalnih podpor tudi za po vojski. Tako se odboru nemara posreči ustaliti lepo napravo Dnevni zavetišča za varstvo revne šolske mladine ljubljanskega mesta. V to svrhu priredi P. H. Sattner dne 7. maja zvečer v frančiškanski cerkvi koncert, katerega edina točka je sijajna Beethovnova maša v C-duru. Krasen užitek in plemenit namen naj napolni cerkev do zadnjega kotička.

Ij Oddaja jajc po znižani ceni za uradniške skupine. V petek, dne 4. maja 1917 bo mestna aprovizacija oddajala v cerkvi sv. Jožefa za uradniške skupine jajca. Na vrsto pride od 2—3 ure I. skupina št. 1—80, od 3—4 ure I. skupina št. 81—160, od 4—5 ure II. in III. skupina, od 5—6 ure IV. skupina. Pripomni se, da dobe jajca samo oni, kateri jih pri razdeljevanju v sredo niso prejeli. Stranke naj prinese k oddaji primerne posode za jajca, ter legitimacijo, ki so jo prejeli pri zadnji krušni komisiji.

Ij Umrlj so v Ljubljani: Sestra Natalija Sancin, uršulinka, 56 let. — Josipina Šumi, tovarnarica kandidov in hišna posestnica, 76 let. — Primož Savinšek, zasebnik, 68 let. — Elizabeta Kutin, zasebnica, 70 let. — Ivan Zenko, hiralec, 76 let. — Lovro Pikelj, užitar, hiralec, 60 let. — Haralampi Doroftiese, pešec. — Ivan Heinz, lovec.

Ij Vojaški urad bo vsled snaženja uradnih prostorov zaprt za stranke v petek in soboto, dne 4. in 5. maja.

Ij Našla se je v pondeljek na Jubilejnom mostu denarnica z manjšo vsoto denarja. Dobi se v Ravnikarjevi ulici št. 13. pri g. Jerici Slapar.

Po svetu.

Plzenskega piva ne bo več. Meščanska pivovarna v Plznu naznanja, da je vsled pomanjkanja piva prisiljena od 1. maja naprej oddajati pivo le svojim zastopnikom in plzenskim gostilničarjem in da mora vsako oddajo piva zasebnikom ustaviti.

Veliko tovarno aluminija ustanove v Dalmaciji z glavnico 50 milijonov. Celo podjetje je v tujih rokah.

Ljudsko štetje izvedejo začetkom maja na Ogrskem iz aprovizacijskih razlogov. Delo je poverjeno ljudskošolskemu učitelstvu, ki dobi v plačilo za vsako popisano družino 8 vinarjev.

Enoten katekizem za ves svet. Papež Benedikt XV. je sklenil, da bo dal sestaviti enoten katekizem za ves svet. Sestava bo izročena odboru bogoslovcev in praktičnih katehetov. Papež se je obrnil do vseh škofov, naj pošljejo v Rim po tri iztise vse katekizmov in verskih učnih knjig, ki so v rabi v njihovih škofijah. Tako se bodo pri sestavi novega katekizma uporabile vse skušnje, ki so se nabrale pri poduku v katekizmu v vseh škofijah na svetu.

Vonj zemlje. Sveže zorana njiva posebno po dežju prijetno vonja, ima svoj značilen vonj. Kje ima ta posebni vonj svoj izvor, se dolgo ni vedelo. Preje se je mislilo, da se tvori vsled razkrajjanja organskih snovi v zemlji ogljenčevokisli amonij, ki izhlapeva in povzroča ta vonj. Rullmann pa je sedaj našel, da povzroča ta vonj neka glivica (Aktinomyces odorifer). Posrečilo se je to glivico vzgojiti na substratih, ki vsebujejo mnogo ogljikovih hidratov, n. pr. v razstopini mlečnega sladkorja; pri tem se razvija močen vonj po zemlji. Kemičnim potom se je tudi posrečilo iz teh gojišč dobiti ono snov, ki povzroča ta vonj. Ta snov tvori majhne kristalčke, ki imajo to fizikalno lastnost, da lomijo svetlobo dvakrat.

Od kdaj so v Evropi v navadi arabske številke. Arabskih števil niso izumili Arabci kakor se splošno sodi, temuč ima ta sistem svoj izvor v južnem koncu Indije na Tamuliški akademiji v Madhuri v Pandianiški državi. Tu je bil postavljen temelj za decimalno štetje z vrsto števil kakor sledijo danes druga za drugo in temu sistemu so se priučili Arabci, ter so ga v osmem stoletju dalje razširili. Na Španskem, koder so bivali Mauri, veja arabskega plemena, in še po nekaterih drugih južnih evropskih pokrajinah je bilo znano rečeno štetje, ali skoraj nikjer ga niso rabili. Do srednjega veka se je računalo v celi Evropi z nekretnimi rimskimi številkami. Šele zvezdoslovec Jurij Purbach, rojen dne 30. maja 1423, je jel uvajati arabske številke v Evropo, ali še večje zasluge za rabo arabskih števil ima zvezdoslovec Janez Müller, ki je bil rojen dne 6. junija 1436 v Königsbergu, ki je znan v letopisih pod imenom Regiomontanus, a v laških listih je češče imenovan Monto Regio. Po prizadevanju omenjenih dveh zvezdoslovcev je bilo štetje z arabskimi številkami toliko cenjeno, da se je njih raba odlej naglo širila po vsej Evropi.

Pomanjkanje zdravnikov na Reki je izredno občutno. Tako so v mestni bolnišnici zadnji čas samo trije zdravniki: dva kirurga in eden za notranje bolezni. Eden kirurgov je vrhu tega določen za epidemijsko bolnišnico in kakor hitro se pojavi kak slučaj kužne bolezni, bosta ostala v mestni bolnišnici samo še dva zdravnika. Na oddelku za notranje bolezni je vedno po 200 do 400 bolnikov. V rednih časih je delovalo v bolnišnici redno po 7 do 8 zdravnikov. Reško časopisje opozarja na veliko nevarnost in neznosne razmere vsled pomanjkanja zdravnikov in poziva merodajne činitelje, naj temu pravočasno odpomorejo.

Dar. Hranilnica na Vrhniku je darovala vojaški bolnišnici »Rdečega križa« v Ljudskem domu v Ljubljani znesek 100 K, za kar se ji v imenu ranjencev in bolnikov izreka najtoplejša zahvala.

Trgovska akademija — v Celovcu.

»Mir objavlja naslednji članek:

V trgovski in obrtni zbornici v Celovcu se je dne 18. aprila vršilo posvetovanje, ali ne bi kazalo za avstrijski jug v Celovcu ustanoviti »višjo trgovsko šolo«, o kakršni se je že leta 1913 govorilo. — Predsednik na tem shodu g. podžupan Rach se je pečal z zgodovino o prizadevanjih za tako šolo in izrazil prepričanje, da bo mogoče ustanoviti trgovsko akademijo le na društveni podlagi. Šola ne bo samo za Koroško, ampak tudi za — Trst, Istro in Kranjsko. Šola mora biti v Celovcu kajpak z nemškim učnim jezikom! G. Francu baronu pl. Aichelburgu pa to še ni zadoستovalo in je rekel, da se mora imenovati nemška trgovska višja šola.

Zkak bi morala trgovska akademija biti v Celovcu? Podžupan Rach je povedal, zakaj: »Ker je Celovec najjužnejše nemško mesto.« No, če je edino nacionalno stališče v takem velevažnem vprašanju merodajno, potem jo naj postavijo v Kočevju! Poslanec Dobernig je na shodu povedal še drug vzrok: Da se Slovani (hotel je reči Slovenci) pečajo z mislijo, ustanoviti take šole in da razvijajo silno organizacijo, da zavzamejo avstrijski jug s Trstom vred. — Hiše, v kateri kdo že pre-

živa, ni treba šele zavzemati. Nato je g. Dobernig pozabil; menda, ker je bilo njegovo srce zavzeto le za drug njegov izrek na tem shodu: »Korošci moramo vedno bolj pred očmi imeti parolo: Tja k morju! Tja k Adriji!«

Posl. Dobernig je tudi povedal, zakaj da hočejo tudi tržaški Nemci imeti nemško trgovsko akademijo v Trstu, ne toliko za Nemce, ampak za — Albance, Srbe, Grke in Turke. Na naše zaveznike Bolgare je pri tem pozabil.

Razlog, da je nemška trgovska akademija v Celovcu potrebna iz razloga, ker jo zahtevajo v Trstu in Ljubljani Slovenci, je posl. Dobernig potrdil. Ne vemo, kako spravi to v sklad z malo prej izrečeno izjavo: V jezikovnomešanih deželah imamo preveč gimnazij in realk. Če so namreč tam dobili Nemci kako gimnazijo, je prišel drugi narod takoj z enako zahtevo. Dokazal — kar se tiče Slovencev — tega seve ni, kakor tudi ne trditve, da so Slovani izrabljali gospodarstvo s podporami.

G. Hatheyr se je na shodu izrekel zoper trgovsko akademijo v Celovcu, iz finančnih vzrokov in nejasnega državnega položaja. Drugi njegov argument pa prav nič ne drži.

Vidi se torej, da hočejo imeti v Celovcu trgovsko akademijo edino iz nacionalnih vzrokov. Če bi se po Avstriji edino po tem presnavljala, ne bi nikdar doživeli tako zaželjene nove, cvetočine srečne monarhije. Če bodo vprašanje o trgovski akademiji presojevali tako, kakor so vprašanje o pošttem ravnateljstvu za Koroško v Celovcu, jo bo najbrž čakala ista usoda, ki čaka poštno ravnateljstvo. Če pa so si koroški veleindustriji med vojno nabrali toliko premoženja, da nič ne čutijo, če je porablja za razne nacionalne športe, pa nimamo nič zoper to. S svojim, privatnim denarjem smejo napraviti, kakoli hočejo.

Nolranja politika.

Posvet pri predsedniku Sylvestru.

Pri predsedniku poslanske zbornice se je vršil danes ožji posvet nekaterih vodilnih parlamentarcev. Gre se za formalno tehnična vprašanja, politična vprašanja so izključena. Zato so vabljeni tudi dosežani podpredsedniki zbornice. Hrvatskoslovanski klub je zastopan po svojem načelniku dr. Korošču. Za politično parlamentarni razvoj ta konferenca seveda nima pomena in je sploh razgovor doceli neobvezen.

Predparlamentarne priprave.

Dr. Sylvester je izjavil na nekem zborovanju v Solnogradu, da se gre pri današnji seji zastopnikov strank samo za uvodno akcijo v parlamentarno delo. Seja načelnikov klubov, ki bo določila definitivni delovni program zbornice in ki bo odločila tudi o predsedniškem vprašanju, se bo vršila teden pred zasedanjem zbornice.

Vlada bo predlagala podaljšanje poslanske dobe za dve leti. Utemeljila bo to svojo predlogo, da so sedaj volitve nemožne, ker stoji večina volilcev na bojnem polju. Zata predlog je potrebna kvalificirana večina. Končno je naglašal dr. Sylvester, da upa na miren potek prve dobe zasedanja.

Krščanski socialci pri ministrskemu predsedniku.

Dunaj, 1. maja. Načelnik krščansko-socialnega združenja Hauser, člani predsedstva Jukel in Schrafl ter deželni maršal princ Liechtenstein so imeli danes razgovor z ministrskim predsednikom v zadevi sklicanja parlamenta in delovnega parlamentarnega programa.

Parlamentarni program.

Kakor poroča »Deutsch-böhmische Korrespondenz« iz dobro poučenih krogov, je stopila vlada že v stik z voditelji velikih strank glede parlamentarnega programa. V zmislu izjav iz vladnih krogov bo obsegal delavni program naredbe po § 14., volitev delegacij, podaljšanje mandata in reformo poslovnika. V zvezi s proračunskim provizorijem je indenniteta za novo vojno posojilo in različne davčne predloge. Pri prvem branju bo prišlo do velike politične debate, ki bo sledila izjavi vlade.

Po izčrpanju delavnega programa bodo parlamentarne seje do jeseni prekinjene. V prvih dneh jeseni bodo sklicane delegacije k zasedanju. Zasedanju delegacij bo sledilo zopet zborovanje parlamenta. Na dnevnem redu tega zborovanja bo rešitev nacionalnih vprašanj.

Poleti bodo zborovali posamezni odseki. Predvsem bo vlada predlagala zbornici ustanovitev permanentnega odseka, ki bo razpravljal o vseh vojnogospodarskih zadevah. Dalje odseka za ureditev finančnih vprašanj in odseka za izvedbo reforme poslovnika. Glede poslovnika je vlada mnenja, da bi bilo predvsem umestno, da se izvede začetkom samo provizorična reforma poslovnika, da dobi zbornica čas za korenito preuredbo tega vprašanja.

Glede takozvanih narodnih vprašanj bi bilo napačno soditi, da bo pričela vlada s pogajanjmi z obema strankama. Ta način se ne zdi Clam-Martiniću pripraven. Ampak vlada bo vodila po otvoritvi parlamenta s strankami informativne razgovore. In sicer o čeških zadevah samo s prizadetimi strankami, o »državnem prometnem jeziku« pa z vsemi strankami zbornice. V slučaju, da bodo zahtevale stranke izvolitev posebnega odseka za ureditev zadev, bo vlada temu predlogu pritrdila.

Imenovanja v gosposki zbornici.

Kakor poroča »Prager Tagblatt« z Dunaja, bo proglašeno imenovanje novih gosposkozborničnih članov v najbližjem času.

Poljski klub.

Kakor poročajo poljski listi z Dunaja, so se pričela pogajanja poljskega kluba z ministrskim predsednikom v zadevi odcepitve Galicije. Posvetovanja bodo trajala več dni. Udeležili se jih bodo tudi razni resortni ministri.

V političnih krogih vzbuja pozornost, da je izvoljen knez Lubomirski za predsednika konservativnega krila poljskega kluba, znani krakovski profesor vitez pl. Javorski pa za podpredsednika. Sodi se, da se pripravljajo v poljskem klubu važne stvari.

Odlikovanja.

Odlikovanja pri 3. pionirskem bataljonu. Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: tift. narednik Runovc Mihael, četovodja Kučera Emil, desetnika Šuta Fr. in Vala Franc, poddesetniki Strajnar Matija, Pichler Ferdinand in Ribič Josip, pionirji Graf Herman, Jurša Ivan, Riegler Anton, Rebec Josip, Komac Andrej, Orešnik Peter, Hejduk Franc in Fink Alojzij.

Odlikovanja pri 87. pešpolku. Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste so dobili: poddesetnik Jan Ignacij, pešci Leben Iv., Kolar Josip, Fras Anton, Šibret Martin, Kaisersberger Alojzij, Jezernik Josip in Mezorana Josip. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: četovodja Mori Martin, poddes. Seničar Franc, pešci Perc Anton, Lanišnik Matija in Kaiser Mihael.

»Kateheza za prvence. Priprava za prvo spoved, za prvo sv. obhajilo in za birmo. S papeževim dekretom o zgodnjem obhajilu otrok, se je začela nova doba za vzgojo otrok doma in v šoli. Ker je naloga

katehetov pri pripravi malih otrok za prvo sveto obhajilo zelo težka, bo ta knjižica dobrodošla vsem dušnim pastirjem, pa tudi starišem, ki hočejo s ponavljanjem tvarine podpirati kateheta v šoli. Ne malo veselja pa bodo imeli s knjižico tudi otroci sami. Knjižico je izdalo in založilo društvo slovenskih katehetov, tvarino sta sestavila ljubljanska kateheta A. Čadež in p. Regalat, pregledali pa so tvarino drugi ljubljanski katehetje. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani in stane s poštnino

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1'80, za dame K 1'50, za otroke K 1'20. Zaradi drage poštnine priporoča se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri **Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.**

Išče se za 1. september

stanovanje

z 2 sobama, kuhinjo in pritlikino. Ponudbe sprejema pod šifro »September 1050« upravnistvo »Slovenca«.

Jožef Jug

pleskarski in likarski mojster

Ljubljana, Rimska cesta 16

se priporoča cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Solidna in točna postrežba. 804

Pridna in poštena

dekla

se proči dobri plači takoj na deželi sprejme v službo za sobo in vrt. Naslov v up. av. tega lista pod št. 1072.

Kontoristinjo,

dobro, starejšo moč sprejme

Kartonažna trgovina **IVAN BONAČ**, Ljubljana.

Na prodaj!!

Hotel na Bledu

z zelo lepimi a neopremljenimi sobami za tujce, z lepimi prostori za gostilno, z ledenico, gospodarskim poslopjem, kegljiščem, stekleno verando, lepim senčnatim vrtom za goste, solnčnatim vrtom za zelenjavo, v mirni, a prometni legi, se

poceni proda.

Poizve se pod »Promet pozimi in poleti 1031« pri upravnistvu tega lista.

Hotél
TRIGLAV
na Bledu

na novo zgrajen nasproti kolodvora se radi sanacije posestva prostovoljno proda. K hotelu spada zelo veliko gospodarsko poslopje (s prodajalno, brivnico in poštnim uradom) dve vili in precej obširen vrt (zaraščen park). Hotel je v mirnem času najboljše obiskovan hotel na Bledu. Sodno cenjen na 195.388 K, se proda za več procentov pod to ceno. Resnim reflektantom so na razpolago načrti in sodni cenilni zapisnik. Pojasnila daje lastnik

Jakob Peternei
hotelir na Bledu.

Slav. občinstvu in gosp. trgovcem priporočam

slamnate čevlje (šolne)

in slamnate podplate za v čevlje

katere sem začel izdelovati na debelo, tako da vsakemu lahko postrežem. Ker je druga obutev tako draga, bode ta za osebe, ki imajo opravilo v sobah prav dobro došla. Naj vsak poskusi! **FRANC CERAR**, tovarna slamatkov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani. 107

Skoro nov

1082

pisalni stroj

se proda.

Ljubljana, Gradišče 15. I. nadstr. levo.

CEMENT

prodaja na drobno in debelo

Zadruga, Račje
(Kranichsfeld) Štajer.

Takojšnjim naročitvam se bo še lahko ustreglo.

Henrik Weisz

Nagysalló (Kom. Bars)

Ustan. 1910.

dobavlja po povzetju naslednje čevlje v vsaki velikosti. Riziko izključen. Zamena dovoljena. S cenikom med vojno ni moglo postreči. Par damskih čevljev K 35.—, zakon. protokol K 40.—, K 45.—, in K 50.

K 55. Par čevljev za strapac (bakarci) K 50.—, K 60.—, in K 70.—. Par čevljev za gospode K 45.—, K 50.—, K 55.—, in K 60. Beli moderni platneni čevlji za dame v vsaki velikosti. Čevlji za otroke v vsaki velikosti, najnižje cene. 1 škaflija kreme za čevlje K 1.—

Kdo prevzame

napravo več sežnjev bukovih drv v gozdu blizu dobre ceste, pičlo uro oddaljenem od Škofje loke. Drva bi bilo treba dostaviti na škofjeloški kolodvor. Plača se od sežnja izgotovljenih drv po dogovoru. Ponudbe sprejema in pojasnila daje uprava »SLOVENCA« pod št. 1060.

Tužnega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša iskreno ljubljena mati, oziroma babica, sestra in tašča, gospa

JOSIPINA SCHUMI

danes, dne 2. majnika t. l. ob pol 5. uri popoldne, previdena s sv. zakramenti za umirajoče v 77. letu starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabljive, blage pokojnice bo dne 4. majnika t. l. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Gradišče št. 9 na tukajšnje pokopališče k Sv. Križu.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v cerkvi Marijinega Oznanenja.

Blago pokojnico priporočamo v molitev.

Ljubljana, dne 2. maja 1917.

Evgenija Hribar roj. Schumi, Emilija Schumi
hčeri

Janez Avbelj, Anton Avbelj
brata

Boris, Zoran, Rado, Mirko, Ženko, Svetozar,
Peter Hribar
vnuki

Dragotin Hribar, tovarnar
zet

Neža Potokar
sestra

Dragica, Vera, Nada, Ničica, Jožica Hribar
vnukin

MILO

dobivate

v specialni trgovini za milo

Milan Hočevar
Ljubljana, sv. Petra cesta 30

Istotam tudi sveče, krema za čevlje, toaletna mila, pralni praški itd. na debelo in na drobno. 358

Prosim, oglejte si predležene oblike nog, in ne bodete prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagoden. Človeške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušnega, veščaka.

Poskusite pri: 2472

Fran Szantner

specialist za ortopedična
in anatomska obuvanja

Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

Glasovirje,
pianine
harmonije in
orkestrijone

S. Kmetetz
Ljubljana,
Koroševa ulica 26.

124

Čebulček

deteljna, trdna, orna in hval-
ležna cvetlična semena na de-
belo in drobno priporoča

Szuer & Urbanč,
Ljubljana, Wajtova ulica 12.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti naše
srčno ljubljenе sestre, gospodične

Mary Pell

ter za mnogobrojno častice spremstvo pri pogrebu izrekamo
tem potom najpristrčnejšo, iskreno zahvalo.

Žalujoča rodbina Pell.

Kranjska industrijska družba Jesenice-Fužine rabi za svoje tovarne
na Savi, Javorniku in Dobravi

predelavce in delavce

in sicer razne delavce pri počeh, valjavce, strojne delavce, ključavničarje,
kurjače, elektrike, težake kakor tudi predelavce za obrat in električno obra-
tovanje. — Prosilci naj se javijo čimprej pismeno z navedbo zahteve plače,
starosti, samskega stanu ali so oženjeni, jezikovne sposobnosti ter vojaških
razmer. — Invalidi naj naznani, kako so bili ranjeni in v koliko so spo-
sobni za delo.

Modni salon.

V zalogi

novi žalni klobuki.

Genjenim damam priporočam svojo zalogo

najnovejših slamnikov.

Odpri tudi v opoldanskih urah.
Cene priznane nizke.

Rozi Fabčič

Rimska cesta št. 6

Kostanjeve in bukovе hlode

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pismene ponudbe z navedbo cen.

136

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

VABILO NA SUBSKRIPCIO

Izredni občni zbor delničarjev je sklenil dne 11. aprila 1917 zvišati delniško glavnico od K 1.000.000—
na K 4.000.000—; od poviška K 3.000.000— se izda na podlagi dovoljenja c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne
29. junija 1916

K 1.000.000— v 2500 novih delnicah po K 400— nominale.

ZA SUBSKRIPCIO VELJAJO SLEDEČI POGOJI:

1. Podpisovanje traja od 1. do 31. maja t. l.
2. Na nove delnice imajo v zmislu paragrafa 5. pravil dosednji delničarji opcijsko pravico po kurzu K 400— za komad, in sicer na eno staro delnico eno novo.
3. Neoptirane delnice se dodelijo novim subskribentom in si zanje pridrži upravni svet pravico repartitije.
4. Protivrednost podpisanih delnic je vplačati najkasneje do 31. julija t. l.
5. Ker nove delnice participirajo na čistem dobičku zavoda v letu 1917., vplačajo p. n. subskribenti 5%, obresti od nominalnega zneska za čas od 1. januarja t. l. do dneva vplačila.

Ljubljana, 30. aprila 1917.

UPRAVNI SVET.